

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

____.____.20__ № _____

На № _____ від _____.____.20__

Голові
Вищої ради правосуддя

Андрію ОВСІЄНКУ

ПО Д А Н Н Я

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Відповідно до Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» мною здійснюється перевірка за зверненням Співголови депутатської фракції Політичної партії «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ» Верховної Ради України, народного депутата України Бойка Юрія Анатолійовича в інтересах В. _____ стосовно можливих незаконних дій судді Касаційного цивільного суду в складі Верховного Суду _____, які, зокрема, полягають у відмові задоволення клопотання заявника про звільнення від сплати судового збору на підставі статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів» у справі № _____

За результатами опрацювання матеріалів звернення В. _____ (далі – позивач, заявник) встановлено, що між заявником та фізичною особою-підприємцем Р. _____ (відповідачем) було укладено договір № _____ від 19.02.2016 про розроблення веб-сайту, відповідно до якого відповідач зобов'язався розробити веб-сайт на основі наданого шаблону та викласти його на хостинг замовника, а Позивач зобов'язався прийняти веб-сайт відповідно до умов Технічного завдання та оплатити його вартість згідно з умовами договору.

У зв'язку з неналежним виконанням Р. _____ своїх зобов'язань за договором на розроблення веб-сайту № _____ від 19.02.2016 та

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№12538.2/Б/319.5/21/НД/8658.9/21/27.3 від 25.10.2021
КЕП: Денісова Л. Л. 25.10.2021 17:04
5FBB77F7B650371D04000000AF67000081E00000

порушенням права позивача як споживача В. звернувся до суду із позовом до Р.

Рішенням Деснянського районного суду від 18.12.2021 у справі № позов В. до фізичної особи-підприємця Р. було частково задоволено.

Постановою Київського апеляційного суду від 17.05.2021 вказане вище рішення суду першої інстанції було скасовано і ухвалено нове судове рішення.

Оскільки Позивач був незадоволений рішенням апеляційної інстанції, він звернувся до Верховного Суду у складі Касаційного цивільного суду.

На порушення частини третьої статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів» суддя ухвалою Верховного Суду в складі Касаційного цивільного суду від 22.06.2021 у справі № зобов'язав заявника сплати судовий збір на суму 14 882 грн 40 коп. Не погоджуючись із таким рішенням, позивач чотири рази надавав суду клопотання про звільнення від сплати судового збору на підставі частини третьої статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів».

Однак його аргументи не переконали суддю, та для забезпечення відкриття касаційного провадження В. було сплачено 14 882 грн 40 коп. судового збору.

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ у листі № 93-1517/0/4-17 від 09.08.2017 надав роз'яснення з метою правильного застосування судами законодавства під час здійснення цивільного судочинства та забезпечення реалізації споживачами товарів, робіт і послуг права на судовий захист.

У зазначеному листі звернено увагу, що між частиною третьою статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів» та статтею 5 Закону України «Про судовий збір» існує колізія, яка призводить до неоднакового їх застосування.

Як зазначив Конституційний Суд України у рішенні від 01.06.2016 № 2-рп/2016, держава повинна вживати належних заходів для забезпечення можливості повної реалізації прав і свобод людини. З цією метою, зокрема законодавець має забезпечувати ефективне правове регулювання, що відповідає конституційним нормам і принципам, та створювати механізми, необхідні для задоволення потреб та інтересів людини.

У своєму рішенні від 27.02.2018 № 1-рп/2018 Конституційний Суд України зауважив, що принцип правової визначеності вимагає від законодавця чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, їх передбачуваності (прогнозованості) для забезпечення стабільного правового становища людини.

У пункті 44 Доповіді «Верховенство права», схваленої Європейською комісією «За демократію через право» (Венеційська комісія) на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25-26.03.2011), зазначено, що принцип правової визначеності є ключовим у питанні довіри до судової системи і верховенства права. Для досягнення цієї довіри держава повинна складати тексти законів так,

щоб вони були доступними. Держава також зобов'язана дотримуватися та застосовувати в прогнозований і послідовний спосіб ті закони, які вона ввела в дію. Прогнозованість означає, що закон повинен, коли це можливо, бути оприлюдненим до його виконання і бути передбачуваним у тому, що стосується його наслідків; він має бути сформульований достатньо точно для того, щоб людина могла регулювати свою поведінку, парламентові не може бути дозволено зневажати основоположні права людини внаслідок ухвалення нечітких законів.

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ у своєму листі зазначає, що реалізація споживачем права на судовий захист, складовою якого є наявність пільг щодо сплати судового збору врегульовано статтею 22 Закону України «Про захист прав споживачів». Водночас норма статті 5 Закону України «Про судовий збір» не містить вичерпного переліку пільг щодо сплати судового збору. Тому сама по собі відсутність такої категорії осіб у встановленому в зазначеній нормі переліку осіб, які мають пільги щодо сплати судового збору, не може означати, що споживачі такої пільги не мають, оскільки вона встановлена спеціальним законом, який гарантує реалізацію та захист їх прав.

Такий висновок узгоджується з пунктом 7 постанови пленуму Вищого спеціалізованого суду України від 17 жовтня 2014 року № 10 «Про застосування судами законодавства про судові витрати» (постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України № 10). У ньому зазначено: оскільки стаття 5 Закону України «Про судовий збір» не містить вичерпного переліку пільг щодо сплати судового збору, то при визначенні таких пільг слід керуватися іншим законодавством України, наприклад, статтею 14 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового слідства, прокуратури і суду», статтею 22 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», статтею 22 Закону України «Про захист прав споживачів».

Крім того, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ у своєму листі наголосив, що застосування передбаченої статтею 22 Закону України «Про захист прав споживачів» підстави для звільнення від сплати судового збору не обмежується розглядом справи в суді першої інстанції, оскільки статтею 13 Цивільного процесуального кодексу України споживачу гарантується апеляційне та касаційне оскарження судового рішення (рішень), прийнятого за результатами розгляду його позову.

З огляду на наведене вважаю, що право В. на звільнення від сплати судового збору, наданого частиною третьою статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів», порушено, що у свою чергу є також порушенням гарантованого Конституцією України захисту прав споживачів та здійснення державою контролю за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт.

З метою поновлення права В. на звільнення від сплати судового збору, на підставі статей 13, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

прошу:

1. Провести перевірку обґрунтованості постановлення суддею Верховного Суду в складі Касаційного цивільного суду ухвали від 22.06.2021 в справі № щодо зобов'язання сплати В. судового збору на суму 14 882 грн 40 коп.

2. Вжити заходів щодо повернення сплачених В. коштів на суму 14 882 грн 40 коп. в якості судового збору у справі №

3. Про результати розгляду цього листа та вжиті заходи прошу поінформувати у встановлений Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» строк.

**З повагою
Уповноважений**

Людмила ДЕНІСОВА

